

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *M. Engnell*
Härad: *Uppvidings* Adress: *Älgshultsby*
Socken: *Älgshult* Berättat av: *Filip Vilsson*
Uppteckningsår: *1939.* Född år *1866* i *Älgshult.*

Uppteckningen rör *Pottaskebränning sid. 1.*
✓

29 sid.

ACC. N:R. 5952

Landskap: Småland Upptecknat av: M. Engnell.
Härad: Uppmidinge Adress: Älgkultsläp
Socken: Älgkult Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Älgkult.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV~~Uppteckningen rör~~

Hemmansäg. Filip Nilsson, Älg-
kults Naregård, som berättat föl-
jande, är född & uppvuxen i
Älgkult 1866. Var bosatt där till
omkring 1880, då han flyttade med
sina föräldrar till den gård, där
han nu bor. Han är en lugn
och sansad man, som kan anses
fullt vederhäftig i vad han om-
salar.

ACC. N:R. 5952

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidinge Adress: Ålgårdsby
Socken: Ålgårds Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Ålgårds

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

Pottaskebränning.

Pottaskebränning lyckas förr i tiden. De förekommit ganska allmönt i odlägsna skogsklukter. Det var därför ganska naturligt, att man sysslade härmed i den skogrika Ålgårdssocknen, där pottaskebränning efter vad som kunnat utönas bedrivits först och främst av bönderna men även av det fattigare folket. Arbetet bedrevs som binärning, och det fanns ej här någon, som helt

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. **5952**

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidinge Adress: Ålgösslug
Socken: Ålgösslug Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1866 i Ålgösslug

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3.

hade sitt uppköpte på denna
sysselsättning. Låsom bisyssla
för lantmannen var medelstid
pottaskebränningen ingalunda att
förakta, ty man kunde förtjäna
en avsevärd slant härpå. De,
som drev pottaskebränningen i
någorlunda stor skala, kunde
förtjäna upptill 150 kr eller mer
pr år, vilket under den tid det
här är fråga om ej var så
lite med tanke på den tidens
penningvärde.

Man kunde pottaske på flera

Skriv endast på denna sida!

5952

ACC. N.R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Nynärdinge Adress: Skoglundsby
Socken: Skgluett Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1866 i Skgluett

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.

ställen inom socknen. För mig
har framhållits att detta före-
kommit i Dubbris, Skgluets
Narregård och Hålskärr. I sistnäm-
da plats döda för så länge sedan,
att några uppgifter från det håll
ej kunnat uppbibras, emedan alla
de gamla äro döda.

Då det alltså nu ej torde fin-
nas någon av de gamla past-
orbevärmarna i livet, skall jag
försöka ge en skildring av huru
detta arbete gick till, enligt vad
min sagesman uppgivit och

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5952

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidings Adress: Älgshultslug
Socken: Älgshult Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1866 i Älgshult

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV5.

som han rimat sig från sin barndom.

Nilssons fader, lantbrukaren Nils Peter Johansson, vilken avled år 1928 i en ålder av 94 år, flyttade till hemmanet Dubbris i Älgshult när han var i 25-årsåldern, alltså omkring 1860. Några år därefter byggde han ett "pottasketkakeri", d. v. s. en byggnad ungefär till utseendet som ett vanligt böningshus på den tiden. Byggnaden, som stått kvar ända tills 1938 och under senare år använts till tvättstuga,

Skriv endast på denna sida!

5952

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidinge Adress: Ålgårdsby
Socken: Ålgårds Berättat av: Felip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Ålgårds

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

slutblev en m., var c:a 16 alnar
lång och 10 alnar bred med botten
utrymmen på medel botten samt
ett vindutrymme. I ena rummet,
det största, var blott jordgolv.
Mörkverkst bestod av en stor ugn
avsedd för den s. k. "calcineringen"
av jernbaskan samt en eldstad med
en väldig järngryta, rymmande
100 kannor, vilken var avsedd
för kokningen av askkulan.
Det andra rummet var försatt
med en vanlig öppen spis och
var inrett som ett bostadsrum.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5952

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Öppmidinge Adress: Ålgluvsby
Socken: Ålgluvs Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Ålgluvs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7.

med trägalo och boasade väggar.
Dessa rum beboddes ibland av
tjänstefolk men kunde även
komma till användning, när
man arbetade med nattskerkak-
ningen nattetid eller lyckte och
behövde vila en stund från ar-
betet alltomellanåt.

N. har ej hört talas om att någ-
ra bönder slagit sig tillsammans
för beämning av nattaska, utan
var och en, som sysslade här-
med bedrev arbetet i egen
regi. Medan berättaren var

Skriv endast på denna sida!

5952

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engwall
Härad: Uppvidinge Adress: Ålgårdsby
Socken: Ålgård Berättat av: Felix Nilsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1866 i Ålgård.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8.

ung förskott postskedämning
i Julebäck samt vid samma tid
i Ålgårds Naregård, vilken är
belägen i den gamla Ålgårds by
eller "gamla Ålgård", som man
vanligen säger. Här var det lant-
brukaren Teodor Försberg, som
bedrev denna sysselsättning.
Denna hade även en särskild
bod inrättad för detta ändamål
fustän ej så stor som den i
Julebäck. I ömriga delar av
socknen fanns ännu på den tiden
många fläta, som idkade denna

Skriv endast på denna sida!

5952

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidinge Adress: Ålgårdsby
Socken: Ålgårdsby Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Ålgårdsby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9.

Uppmärksamhet.

Själva ~~de~~ rådmannet, d. v. s. askan
och man på två sätt. Östingen
företog man större hämningar ute
i skogen på någon skyddad
plats mellan ett par stenblock
eller någon fördjupning i mar-
ken, så att askan var skyddad
för vinden. Till hämning dugde
halvmulnade och vindfädda trä-
ris knistar hvar, spånar och ris
av alla slag. I sådan hämning
företog man på hösten. V. upp-
ger, att pollastekarna själva,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5952

Landskap: Jonäland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidinge Adress: Älgkultslug
Socken: Älgkult Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1866 i Älgkult

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10.

Ärminstone de mæsa kurgna bö-
derna i nämnda sysslade med
sådana kurning utan afkast
käfte sitt behov av aska av de
personer, som i större eller mindre
utsträckning ägnade sig åt ask-
kurning. Pojkar brukade ofta
gå i ordning små känder
på åkrar och ängar, varvid
man samlade ihop ris och
stubbar, ljung och rötter från
nyodlingar och samlade på
detta sätt ihop aska, som se-
dan såldes till "kurnarna".

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

5952

Landskap: Småland Uppptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppmidinge Adress: Ålgårdsby
Socken: Ålgårdsby Berättat av: Filip Nilsson
Upppteckningsår: 1939 Född år 1866 i Ålgårdsby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11.

Ibland fruskade man vid dessa tillfällen och blandade jord och grus i askan för att få större kvantitet, men då askan härigenom blev märklart krynne, förstod man bedägrat, och betalningen blev därefter.

Den mesta askan erhöles man emellertid från spisarna. Dessa aska gömdes sorgfälligt i gårdarna i någon större balja eller ett kar för att säljas till pottaskokarna vilka köpte omkring på hösten och vintern och köpte upp av

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

5952

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engman
Härad: Uppvidinge Adress: Sjöglumslug
Socken: Sjöglumet Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Sjöglumet

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12.

denna vara. Man bredde alltså
ej ut askan på åkrarna såsom
nu för tiden. Priset på askan var
50 öre skäppan.

Det var allmänt bekant i bygden
att "pottastekokarna" köpte upp
aska, varför man lagrade densam-
ma, tills man fick så stor mängd,
att det var lönande att köra till
honorn och sälja densamma eller
sälja den, när man själv kom
och hämtade den.

Eftersom det på den tiden fanns
flera "stekare" i lekten, kunde

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. **5952**

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidinge Adress: Ålgårslid
*Socken: Ålgårslid Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1866 i Ålgårslid

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV13.

Det ibland råda en veritabel
konkurrens om inköpen. N. minns
att hans fader ibland händes säga
till sin dräng, när t. ex. Teodor
Lörskog kört förbi och tycktes vara
ute i dylika ärenden, att "nu
kände Teodor i Ålgårslid förbi och
ska köpa nytt aska, så nu få
vi det som oss, om vi ska få
när", och så slutades hästen i
en hast, varefter det var iväg
för att om möjligt köra förbi
den andre och komma före
honon till de olika ställena

Skriv endast på denna sida!

5952

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidinge Adress: Ålgårdsby
Socken: Ålgårdsby Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Ålgårdsby.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14.

i byn.

Fide man på en sådan färd
se en pottastekakans skjuts stå
utanför en stuga, gjorde man
sig inget besvär med att stan-
na där utan fortsatte allt vad
lygen hörde för att komma först
till nästa ställe.

Med ordet "bränning" menade man
i första hand den bränning av
ris etc. som man företog ute
i markerna på hästen men an-
vände även denna beteckning
för själva pottastekbränningen i

Skriv endast på denna sida!

5952

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidinge Adress: Älgheultslid
Socken: Älgheult Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1866 i Älgheult

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15.

sin helhet. Man sålade sålunda
om att man gjorde en eller
flera "kännningar" ~~om~~ under vin-
terns lopp, varmed man me-
nade att man satte i gång med
tillverkningen i en eller flera om-
gångar. Vanligast var, att man
gjorde två kännningar, en på
förvintern av all den aska, man
fått ihop genom de anordnade
riskännningarna samt en längre
påsen mot slutet av vintern,
då man kunnit samla aska på
spisarna.

Skriv endast på denna sida!

5952

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidinge Adress: Sjögluftsby
Socken: Sjögluft Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Sjögluft

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16.

Allt aska, som avsattes för pott-
askoberedningen, sällades före an-
vändandet. För kokningen använde
de man stora feåkar, vilka man
även använde till lybkar. I karot
lade man på ett ansånd av
c:a 15 cm från botten en eller
ett par lösa bottenar, genom-
borrade med flera hål. På dessa
lades sedan en lit säckväv och
kurovare på ett tunt lager med
halv. Sedan fylldes karot till
största delen med aska, och
man slog så vattnet till bädden

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5952

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidinge Adress: Ålgårdsby
Socken: Ålgårds Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Ålgårds

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17.

på karet. Då det sjunkit ner,
påfylldes ytterligare några gånger,
tills askan ej förmådde suga
till sig mera. På detta sätt
skulle askan stå och lukas ur,
"läckas", som man sade, i ett
dygn, varefter man tog ur
pluggen medlic på karet och
fönde den nu erhållna lutan
i ett mindre kärl som plac-
erats lägre. (Det stora karet pla-
cerade man på en stor pall
för att komma upp lägre än
det andra kärlet). Sedan åste

Skriv endast på denna sida!

5952

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppmåringe Adress: Sölymetsby
Socken: Sölymet Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1866 i Sölymet

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18.

man åter luten i det stora ka-
ret och lät den gå genom as-
ken flera gånger, varigenom lu-
ten blev allt mörkare och starkare.

När man framstälde pottaska i
större skala eller var mera om-
sorgsfull i arbetet, använde man
tre kar av samma sort som
ovan nämnts. Man lät då luten,
när den passerat det första karet,
passera det andra och sedan det
tredje och därpå tillbeka sam-
ma procedur igen flera gånger,
varigenom en särskild stark luten

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

5952

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Martin Engnell

Härad:

Uppmåringe

Adress:

Sjögårdslag

Socken:

Sjögård

Berättat av:

Filip Nilsson

Uppteckningsår:

1939

Född år 1866 i

Sjögård.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19.

erhölls. J. hade vid sin pott-
askberedning ej minnet att se
kar i kruk åt gängen, varvid
"lådningen" försiggick i tvänne av-
delningar om tre kar vardera.

Då man genom "lådningen"
och ihållande åsande av lutan
fått denna tillräckligt mörk,
slog man den i en stor gryta
och lät den koka ganska kraftigt
så att den helt dunstade bort
och det i grytan endast återstod
den fasta beståndsdelan, nämligen
pottaskan i form av en hård

Skriv endast på denna sida!

5952

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engstedt
Härad: Öppmändinge Adress: Stiglmessby
Socken: Stiglmest Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939, Född år 1866 i Stiglmest

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20.

gulten massa på katten av
grytan. Att på detta sätt koka
liten och på den till potastka
var ganska dygt, och man mäs-
te hålla god fyr under grytan.
Kade man t. ex. se kar med
lut, kunde man på hålla på
att elda under grytan ett helt
dygn. När sedan alla kareu varo
tömda på lut samt "lädlet" aska
fylldes man på ny aska och
förberedde en ny portion. På
detta sätt kunde man hålla
på flera dagar, om det gällde

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5952

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppmåringe Adress: Cölgluutsby
Socken: Cölgluut Berättat av: Filip Nilsson.
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Cölgluut.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21.

en större tillverkning. Så fort
man kokat av en ~~en~~ gryta, tön-
des pastaskan upp i kag eller
kålåder, som förvarades i botten.

Det första arbetet utfördes i hu-
midsak av männen, ty pastaske-
beämningen ägde ju rum vid den
tid på året, då något hårdskan-
de arbete ej förekom. Skogarna till
gårdar var i regel själva med och
övervakande arbetet. Arbetet med
att "ösa" koren samt den därpå
följande kokningen pågick så
gott som utan avbrott, varför

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5952

Landskap: Småland Uppptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppsvidinge Adress: Älgshultslug
Socken: Älgshult Berättat av: Filip Nilsson
Upppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Älgshult

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22.

man Även lag natten i anspråk
härtil. Därför lyttes man vid att
"åsa" karan samt hålla vaktt vid
grytan. Medan man vilade sig, lag
man en suppur inne i kammaren,
där man även brukade teka kaffe
och dricka ett par gånger under
nattens lopp för att hålla sig
i god form. I bland kunde fläm-
mande ungdom och även äldre per-
soner komma på besök hos dem,
som arbetade med pappastickverke-
ringen, och man spelade då kort
och berättade historier.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

5952

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Martin Engnell

Härad:

Uppvidinge

Adress:

Ålgårdsby

Socken:

Ålgårds

Berättat av:

Filip Nilsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1866 i

Ålgårds

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23.

sedan att lutan kokats av och
pottaskan upptagits, vidtog en an-
nan procedur, den s. k. calcineringen,
vilken utsåg att förlösa pottaskan
bättre kvalitet och högre försäljnings-
värde. Detta gick så till, att man
lade in ~~en~~ pottaskan i en särskild
"calcineringsugn", vilken här på
Suleciås var inbyggd i murver-
ket i kokriet, men i vissa fall
kunde vara helt fristående utom-
hus, såsom förhållandet var i
"gamla Ålgårds". Ugnen var inbyggd
som en vanlig bruksgn fastän större

Skriv endast på denna sida!

5952

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidinge Adress: Älgblutslu
Socken: Älgblut Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Älgblut.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

24.

och var försedd med botten av
tjockt järn, sammansatt av gamla
spiselspjäll eller något liknande.
Under denna järnbåll var en eld-
stad. Man eldade nu så länge un-
der ugnen att askan, som fönt var
gulbrun till färgen, blev rötbränd.
Utmedanåt måste man därför
se till ugnen och röra om i
pottaskan med något metallfö-
rål.

Man kunde även calcinera pott-
aska genom att uppvärma den i
den vanliga stora kokgrytan och

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5952

Landskap: Småland Uppptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppmindinge Adress: Ålglumtsby
Socken: Ålglumt Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Ålglumt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25.

kräftligt råra om med en spade
eller skyffel.

Någon särskild bod för förvaring
av pottaskan hade man ej här
utan förvarade den på vinden i
"pottaskkakaket," tills man var redo
att forsla bort den för försäljning.

Pottaska användes vid tillverkning
av glas, tvål, såpa samt vid bak-
ning m. m. Här i Ålglumt sålde
man den färsktadesvis till Kosta
glasbruk, vilket var det närmaste
glasbruket på den tiden, eftersom
något ordant ej fanns i Ålglumt då.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5952

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidinge Adress: Älgålsby
Socken: Älgålsby Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Älgålsby.

När man hade en "kränning" klar, inväntade man lämpligt väglag och körde sedan pottaskan i en trähäck av bräder liknande en vanlig potatisäck. Ibland tog man ett mindre parti med sig i en löda, när man for till Växjö marknad, där man sålde i småportioner och fick något mera betalt än i Kosta. Riset på den färdiga pottaskan har jag ej kunnat få uppgift om, men man kan antaga, att ett ordentligt lass i en sådan häck betydde ett pris

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

26.

Skriv endast på denna sida!

5952

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidinge Adress: Älgshultslög
Socken: Älgshult Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Älgshult.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

27.

av 75 kr., eftersom en äs inkomst
uppskattats till 150 kr. och man
tillverkade i tvänne omgångar.
Även den urlade askan sålde
man till Kosta glasbruk att an-
vändas vid glastillverkningen. Man
erhöll lika mycket för denna aska
som för den färskaskan, nämligen
50 öre ökäppan.

Sedan J. flyttat från Dubbelsås
för 60 år sedan, upphörde han
med pottaskebränningen, fastän där
fanns en hyggvad med utrustning
här för å den gård, han inköpte.

Skriv endast på denna sida!

5952

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Engnell
Härad: Uppvidinge Adress: Ålgårdsby
Socken: Ålgårdsby Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Ålgårdsby.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

28.

nämligen Ålgårdsby Naregård, där först
nämnda T. Törnskog bedrivit pottaske-
bränning samtidigt med J. Orsaken
till, att J. nu upphörde med
denna sysselsättning var, att
man vid denna tid vid fabri-
kerna började framställa soda,
vilken sedan användes vid glas-
tillverkningen och utkrängde pott-
askan, som nu blev mindre efter-
frågad. Emellertid användes all-
jämt pottaska vid tillverkning
av kristallglas.

Ovan omnämda N. P. Johansson

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5952

Landskap: Småland Upptecknat av: Martin Öngnell
Härad: Uppvidinge Adress: Ålgårdsby
Socken: Ålgårdsby Berättat av: Filip Nilsson
Uppteckningsår: 1939. Född år 1866 i Ålgårdsby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

29.

och T. Förskaq vara de sista i
Ålgårdsby socken som bedrev pott-
asketillverkning.

Vad som i frågelistan efterfrågas
angående "våla" eller "askvål" har
jag ej lyckats få veta, fastän jag
tillfrågat ett flertal personer. Över-
stående beskrivning gäller i varje
fall pottasketillverkningen, där den
bedrevs i någonlunda stor skala
och efter "moderna" metoder.

Skriv endast på denna sida!